

Кластерний підхід як інструмент стимулювання залучення інвестицій в економічний простір регіону

Лещук Г. В., к.е.н., доцент

Прикарпатський інститут ім. М. Грушевського
Міжрегіональної академії управління персоналом

Сталий соціально-економічний розвиток економіки регіонів передбачає необхідність залучення інвестиційних ресурсів та пошуку потенційних інвесторів із застосуванням різноманітних методів й шляхів стимулювання. Відтак, процеси економічної кластеризації сприяють підвищенню конкурентоспроможності економічного простору регіону та реалізуванню інноваційно-інвестиційних проектів й програм. Впровадження кластерного підходу у системі стимулювання залучення інвестицій в економічний простір регіону дозволяє підсилити корисний ефект від підприємницької та інвестиційної діяльності, виступає дієвим інструментом організації економіки регіону, контролю економічної діяльності, дозволяє підвищувати ефективність взаємодії приватного сектора та інвестиційної інфраструктури, держави, торгових асоціацій, дослідницьких і освітніх установ в інноваційному процесі, підвищенню конкурентоспроможності регіонів. Імплементация кластерного підходу формує нову модель економіки регіону, яка характеризується високою конкурентоздатністю та інвестиційною привабливістю, що забезпечує в повному обсязі досягнення цілей інвестування.

Кластерний підхід є одним з самих прогресивних напрямлень як теорії так і практики вивчення, організації та розвитку економічної діяльності, яке показало свою ефективність в багатьох країнах світу й ґрунтується на теоріях: конкурентоспроможності, інституціонального, інноваційного, територіального та промислового розвитку.

Як зазначає професор Кузьмін О.Є., важливою умовою економічного розвитку територій є формування кластерів. Такі форми організації

виробництва створюють ширші можливості для використання місцевих ресурсів, освоєння інвестицій, у т. ч. іноземних; забезпечують доступ до нових ринків збуту; дозволяють повною мірою реалізувати потенціал міжрегіонального і транскордонного співробітництва [1].

В сучасній науковій літературі підходи до трактування сутності поняття «кластер» є достатньо різноманітними, проте більшість вчених визначають кластер як географічно сконцентровану групу компаній, які здійснюють господарську діяльність в одній галузі.

Кластер – це територіально обмежена система підприємств, яка забезпечує цикл від виробництва до реалізації продукції, у межі якої входять: підприємства основного виробництва, підприємства та організації, що обслуговують основне виробництво, фінансові організації, а також науково-дослідні установи, які забезпечують інноваційний розвиток [1, с. 128].

Кластер - це організаційно оформлена локально інтегрована мережа взаємно зацікавлених у співробітництві та використанні його результатів юридично незалежних суб'єктів у певній сфері діяльності із координацією дій та програм розвитку в межах чітко визначеної стратегії [2, с. 7].

Богатчик Л. А. зазначає, що кластерна політика, яка сьогодні реалізується в регіонах України, є не додатковим інструментом державного управління, а швидше новим підходом до використання наявного інструментарію. За своїм потенціалом та структурою кластерна політика є саме тим комплексом заходів, реалізація яких спрямована на вирішення головного завдання: забезпечення підвищення інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності вітчизняної економіки через розвиток конкурентних ринків, стимулювання ініціативи на місцях та активізацію взаємодії між владою, підприємницькими структурами та інституційним середовищем території. При цьому, регіональний кластер - це механізми співпраці влади, бізнесу та інституцій на певній території, які дозволяють виявити точки економічного зростання регіону та сприяють їх всебічному розвитку [3, с. 7].

Таким чином, основними передумовами імплементації кластерного підходу як інструменту стимулювання залучення інвестицій в економіку регіону повинно бути: зміцнення співробітництва між бізнесом, наукою та державою; зростання ефективності роботи компаній завдяки швидшому доступу до ресурсів, знань, інноваційних технологій і постачальників; активізація інноваційної діяльності компаній; підвищення рівня інвестиційної привабливості регіонів, а також забезпечення гарантій і пільг інвесторам; пришвидшення темпів створення та розвитку нового бізнесу; формування міжсекторальних і міжгалузевих зв'язків центральних і місцевих органів влади, органів місцевого самоврядування, бізнес-структур, інституцій громадянського суспільства. Отже, кластери у сучасних умовах інтегруються в одну з найефективніших форм організації інвестиційно-інноваційних процесів та механізму стимулювання залучення інвестиційних ресурсів в економіку регіону, її соціально-економічний розвиток.

Список використаних джерел:

1. Кузьмін О. Є., Саталкіна Л. О. А. Кластери як важливий чинник залучення інвестицій на промислові підприємства [Електронний ресурс] / О. Є. Кузьмін, Л. О. Саталкіна – 2013. – Режим доступу : http://business-inform.net/export_pdf/business-inform-2013-4_0-pages-127_134.pdf.
2. Рибак Ю.В. Кластерні моделі розвитку країн Скандинавського регіону : автореф. дис. ... канд. ек. наук : спец. 08.00.02 – «Світове господарство і міжнародні економічні відносини»: / Ю.В. Рибак; ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана». - Київ, 2014. – 22 с.
3. Богатчик Л. А. Організаційно-економічні засади формування регіональних кластерів : автореф. дис. ... канд. ек. наук : спец. 08.00.05 – «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка»: / Л. А. Богатчик; ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». - Івано-Франківськ, 2015. – 23 с.